

PETER J OLSSON om

det televiserade valet

Det var under folkpartiets landsmöte i Lund förra hösten. Lars Leijonborg har med knapp nöd blivit omvald och nu ska partiet enas.

Mitt bland delegatbänkarna står KG Bergström och gör en direktkommentar i SvT:s nyhetssändning. Han står där och talar så högt att de som sitter närmast störs och vänder sig besvärat och förvånat om för att se vad som händer.

Bergström säger att Leijonborg visserligen är omvald, men att det "inte håller". Folkpartiet kommer att få svårt i valet, kanske svårt att ens komma över fyraprocentsspärren. Han förefaller nästan irriterad.

EN ROLIG HISTORIA som illustrerar den gamla sanningen att det är svårt att sia, och speciellt svårt om framtiden. Javisst, men kanske också en bekräftelse på att public service inte anser att det räcker att skildra partiets ställningstagande. Utan det gäller att recensera partierna och skriva tittarna på näsan vad de ska tycka om dem.

Att väljarna tio, elva månader senare inte höll med KGB om att Leijonborg och folkpartiet "inte höll" betyder inte att man ska bortse från vad den "inrikespolitiska kommentatorn" – ja, det är hans titel – säger.

Vilken grund han gör sina bedömningar utifrån försvinner i dimman. KGB anses borgerlig, han var en gång moderataktiv, men samtidigt förklarade han i en intervju vid valårets början att han beundrade Göran Persson. Ja, han ansåg honom vara en av de främsta statsministrarna genom tiderna!

Nu är det förvisso inte bara i tv som fenomenet med tyckarjournalistik breder ut sig. Vi ledarskribenter har fått allt större konkurrens av "nyhetskrönikor". I dessa kan tidningarnas reportrar ägna sig åt vad som i bästa fall är kommentarer och analys och i värsta fall drivande av deras egen politiska linje.

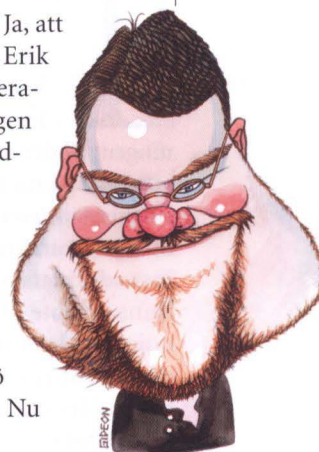
EN SKILLNAD MOT TV är att i tidningar brukar nyhetsartikeln med fakta ofta vara huvudnumret och den tyckande kolumnen ganska tydligt markerad. Men utvecklingen går också i de tryckta medierna mot "mindre fakta, mer tyckande". I tv är dock tyckandet huvudsaken, tycks det.

Om det är allvarligt eller ej är svårt att säga. Vad

som däremot står klart är att public service-tv är en av valets stora aktörer. SvT:s valbudget sägs överstiga 40 miljoner. Värdet av själva sändningstiden oräknad. Därmed är det väl av de politiska partierna bara socialdemokraterna som lägger mer – fast i det fallet betydligt mer.

Hur har då dessa pengar spenderats? Ja, att partiledarintervjuerna med superparet Erik Fichtelius och Stina Lundberg inte fungerade upplysande står klart. Den här gången var det inte Lars Leijonborg utan Bo Lundgren som blev mest illa åtgången.

Annars illustrerar den fadäsen väl hur SvT ser sin roll och utnyttjar sina resurser. Aldrig har intresset fokuserats så mycket på partiledarna – och endast dem. Tidigare valrörelser debatter med andra, ekonomi eller miljö eller vad de handlat om – var bortblåsta. Nu var det en person per parti som gällde.

UNDANTAGET VAR Sverker Olofssons decentraliserade forum runt om i landet. Det märkliga med dem var att det var televisionen som bestämde vilka som skulle företräda partierna och bjöd in just de utvalda. Också här måste journalisterna uppenbarligen ha full kontroll över skeendet.

Samt förstås Janne Josefsson i Uppdrag granskning med sitt mycket medvetna urval. Men det är en annan historia.

Viktigare än att debattera Josefssons metoder – vilket landets journalister kommer att göra länge – vore att fundera över hur public service-tv lever upp till ambitionen att ge väljarna ett bra beslutsunderlag. För partierna möjlighet att föra fram sina ståndpunkter och välja sakområden? Och kommer deras argumentation fram i sin starkaste form? Är svaret nej på dessa frågor får tv:s valbevakning anses ha misslyckats. Hur många miljoner den än kostade.

Peter J Olsson (peter.j.olsson@kvp.se) är politisk redaktör för Kvällsposten